

Visie Werkgroep Landschap Hoogmade

Gericht op het behoud en de versterking van het landschap rond
het dorp, passend bij de eigen streek en met aandacht voor
biodiversiteit en vergroening.

Inhoud

- Landschapskenmerken
- Erfprinciëpes
- Linten
- Versterken van de biodiversiteit
- Vergroening van de woonwijk
- Uitgangspunten voor inrichting landschap
- Visualisatie inrichting landschap
- Verdere verkenning inrichting landschap
- Visuele voorbeelden van landschappelijke inrichting

Landschapskenmerken

De Hoogmadesche Polder maakt onderdeel uit van het deelgebied **ten westen van Rijpwetering**, dat als volgt wordt gekarakteriseerd:

- Het gebied kent **grote landschappelijke waarden**.
- Er is sprake van **open, halfopen landschappen** met een **kenmerkend verkavelingspatroon**.
- Binnen de provinciale structuurvisie is dit gebied aangeduid als **Topgebied cultuurhistorie** en zelfs als **Kroonjuweel cultuurhistorie**

De gemeente Kaag en Braassem heeft in haar visie opgenomen:

- **Behouden van het open agrarisch landschap** als voorwaarde voor het voortbestaan van het karakter van het gebied.
- Landbouw wordt gezien als **drager van het landschap**; behoud van landbouw is cruciaal voor het behoud van de identiteit van het gebied.
- In de zone waar de Hoogmadesche Polder onder valt (zone AO: *Agrarisch gebied met waardevolle openheid*), staat de **landschappelijke openheid centraal** en is het toekomstperspectief gericht op:
 - Ontwikkeling van **grondgebonden veehouderij**;
 - **Beperkte mogelijkheden** voor nevenfuncties, maar **onder strikte voorwaarden** om het open landschap te behouden

Erfprincipes

Karakter van het boeren erf in Zuid-Holland

- Erven bestaan traditioneel uit een '**voor**'- en '**achtererf**':
 - **Voorerf**: siertuin, moestuin, boomgaard, bleekveld (meer vrouwelijk domein).
 - **Achtererf**: erf voor vee, stalling, houtopslag (meer functioneel, mannelijk domein).
- Beplanting was **streekeigen én functioneel**: voedsel, schaduw, windvang, brandhout.
- **In Hoogmade vaak erfbeplanting zoals**: lei-lindes, iepen, meidoorns en fruitbomen.

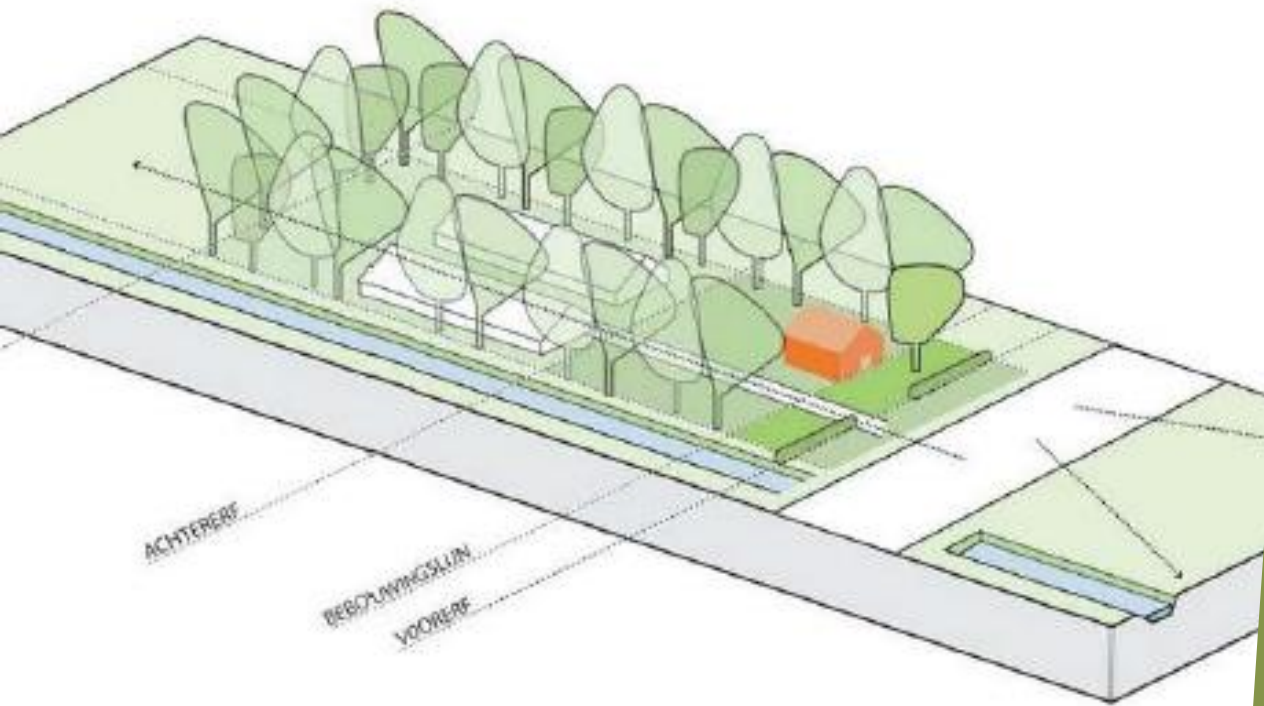
 Gebruik dit om richting te geven aan inrichting de nieuwbouw: behoud structuur, kies voor streekeigen soorten, laat de erfstructuur spreken.

Erfprincipes

Erfprincipes nu & in de toekomst

- **Streekeigen karakter** behouden én combineren met nieuwe functies (wonen en recreëren);
- Vergroten van **biodiversiteit** door:
 - Bloemrijke randen.
 - Inheemse struiken en houtwallen.
 - Minder verharding.
- Aandacht voor **zichtlijnen in het open landschap** – voorkom dichte schuttingen of te hoge beplanting.

 Maak erfvisies of beplantingsadviezen onderdeel van Hoogmade.

Boezem/ vaartlint

Linten

Kenmerken van een boezem/vaartlint

- Verzamelt en voert **polderwater** af
- **Slingerende lint** van water door het landschap
- Geeft **richting en samenhang** aan de inrichting van de omgeving; bebouwing ligt er vaak langs.
- Oude **watergangen met een verhaal**; vaak verbonden aan het ontstaan van dorpen.
- **Rijke biodiversiteit** in en langs het water
- **Open zichtlijnen** op de polder, rust, vaarmogelijkheden, wandel en- fietsroutes.

 Behoud het open karakter en de relatie tussen land en water.

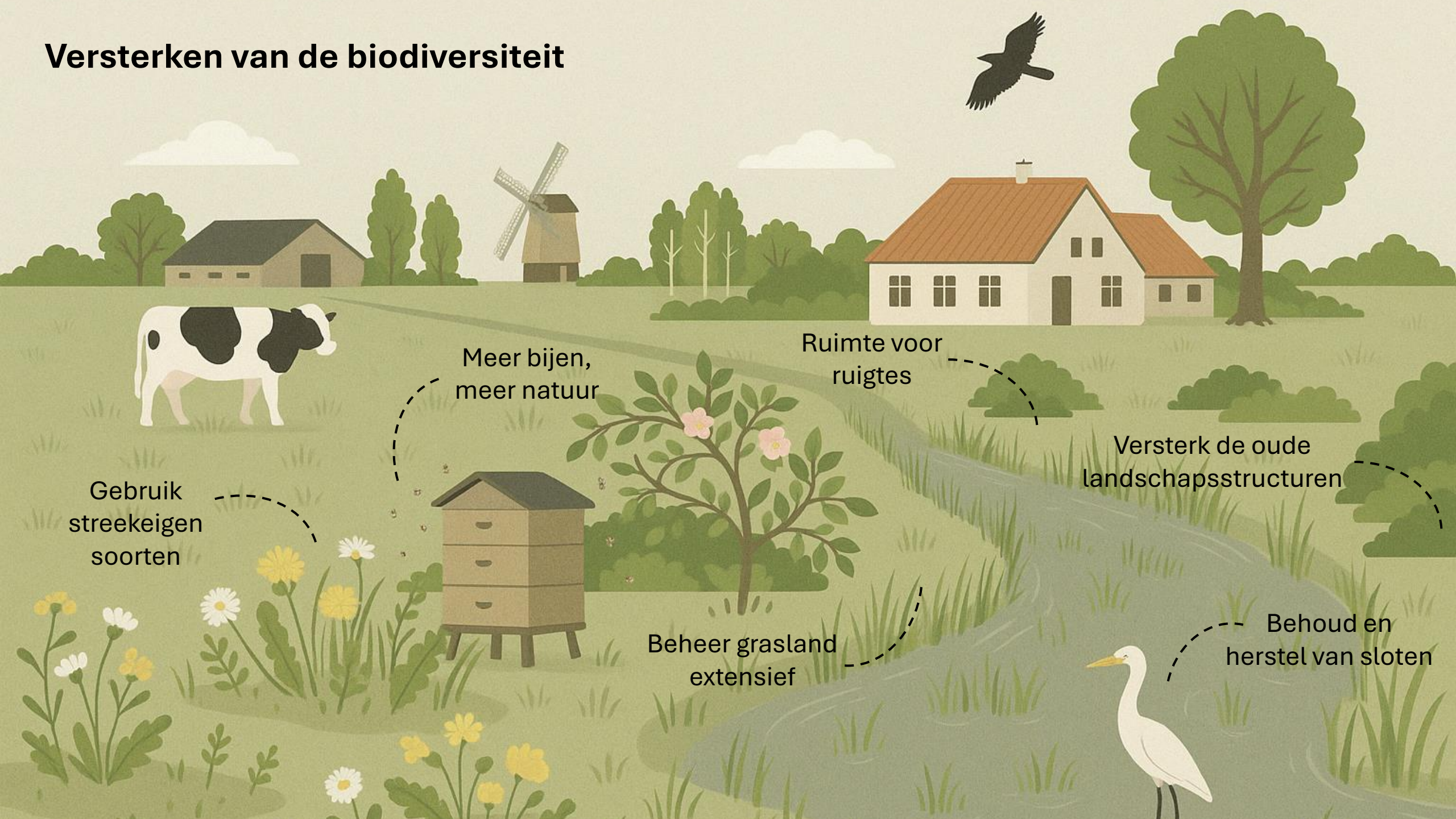
Linten

Richting voor toekomstig ontwerp

- Nieuwe toevoegingen (woningen) moeten **aansluiten bij het bestaande lint**.
- Beplanting en afscheidingen (zoals leilindes of hagen) kunnen zorgen voor **samenhang**.
- Maak gebruik van **bestaande structuren** zoals slootjes, kavellijnen, bomenrijen.
- Denk aan **wandelbeleving**: bruggetjes, doorkijkjes, afwisseling tussen open en beschut.

 Gebruik het lint als drager voor landschapsbeleving.

Versterken van de biodiversiteit

Ruimte voor
ruigtes

Meer bijen,
meer natuur

Gebruik
streekeigen
soorten

Versterk de oude
landschapsstructuren

Beheer grasland
extensief

Behoud en
herstel van sloten

Vergroening van de woonwijk

Groene erfzones aan de voorzijde van woningen

- **Wat:** Laat voortuinen of gemeentegrond aan het landschap en lint aansluiten (grasstroken, knotwilgenrijen, doorkijkjes naar het achterliggende weiland).
- **Hoe:** Gebruik streekeigen beplanting zoals meidoorn, hagen of geriefhoutbosjes. Laat erfafscheidingen 'groeien' in plaats van bouwen (denk aan elzen- of beukenhagen i.p.v. schuttingen).

Zichtlijnen behouden en versterken

- **Wat:** Houd doorkijkjes naar het landschap open en gebruik groen om de structuur te accentueren.
- **Hoe:** Plaats bomenrijen of singels haaks op het lint. Beperk bebouwing of schuttingen op zichtlijnen naar de polder.

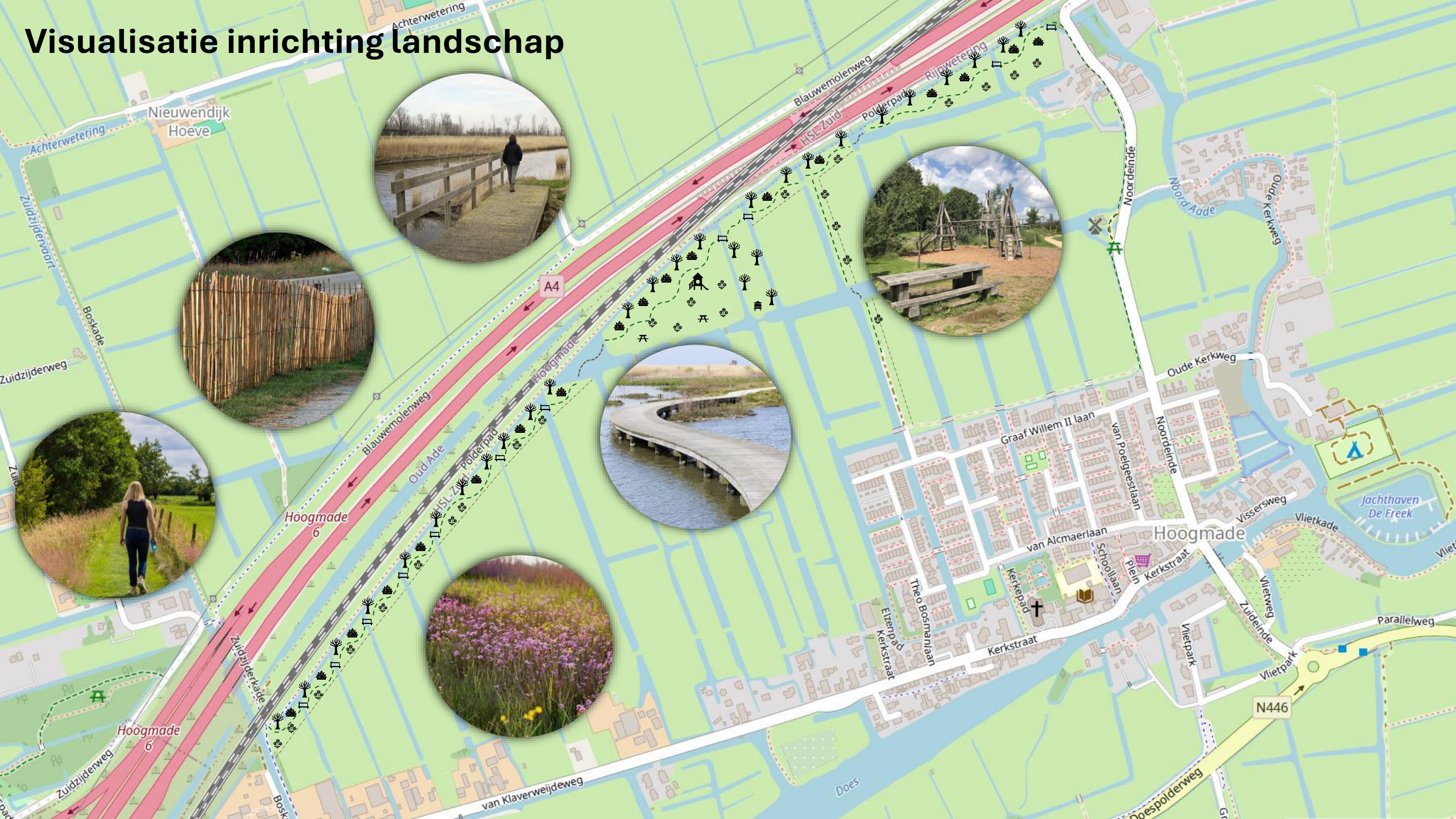
Groene tussenruimtes

- **Wat:** Richt open plekken of parkeerpleintjes in als groene verblijfsruimte met gras, bomen, zitplekken of bloembedden.
- **Hoe:** Beplanting die past bij het landschap. Plaats bomenrijen of beplanting haaks op het lint.

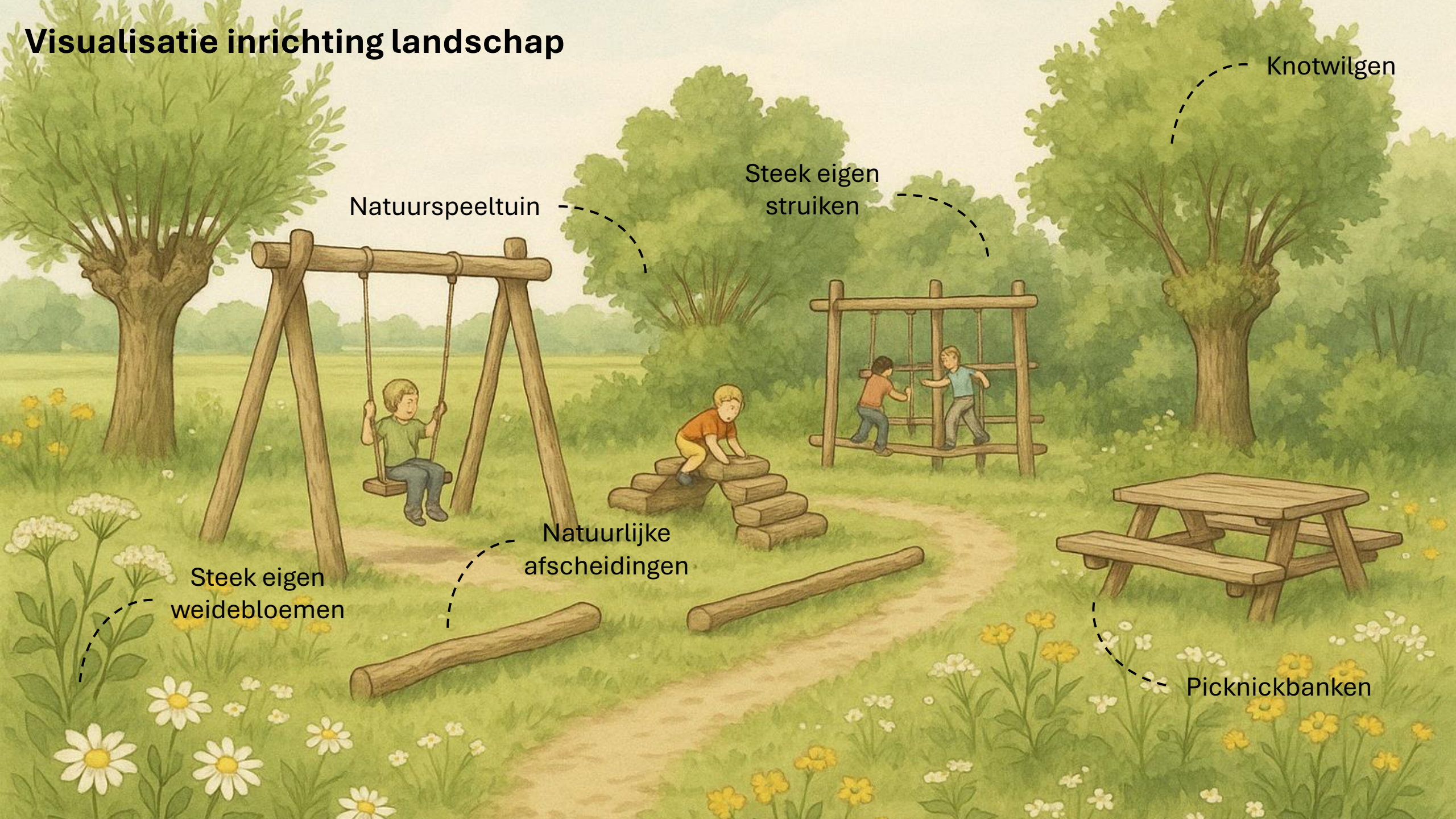
Uitgangspunten voor inrichting landschap

- Behoud van het open agrarisch landschap.
- Behoud en versterking van het karakteristieke boezemlint.
- Nieuwbouw met toepassing van groen volgens erfprincipees.
- Gebruik van uitsluitend streekeigen soorten bij vergroening.
- Groene geluidswal als verbinding met bestaande geluidswal.
- Wandelpad met aansluiting op het Zuidzijderkade en Noordeinde.
- Het creëren van een veilige wandeldoorsteek via het Noordeinde.
- Doorsteek wandelpad via Graaf Willem II Laan via de voormalige waterzuivering.
- Oversteek van poldersloten middels vlonderpaden en houten plank bruggetjes.
- Afscheiding van het wandelpad middels schapenhekken.
- Aankleding van wandelpad met knotwilgen, streek eigen stuiken - planten en- bloemen.
- Half verhard slingerend wandelpad.
- Het doortrekken van beplanting, wandel – en fietspad naar Rijpwetering.
- Aansluiting op het wandelpad van het Ghoybos.
- Natuurspeeltuin met diverse zitgelegenheden.
- Bijenkast.

Visualisatie inrichting landschap

Visualisatie inrichting landschap

Natuurspeeltuin

Steek eigen
struiken

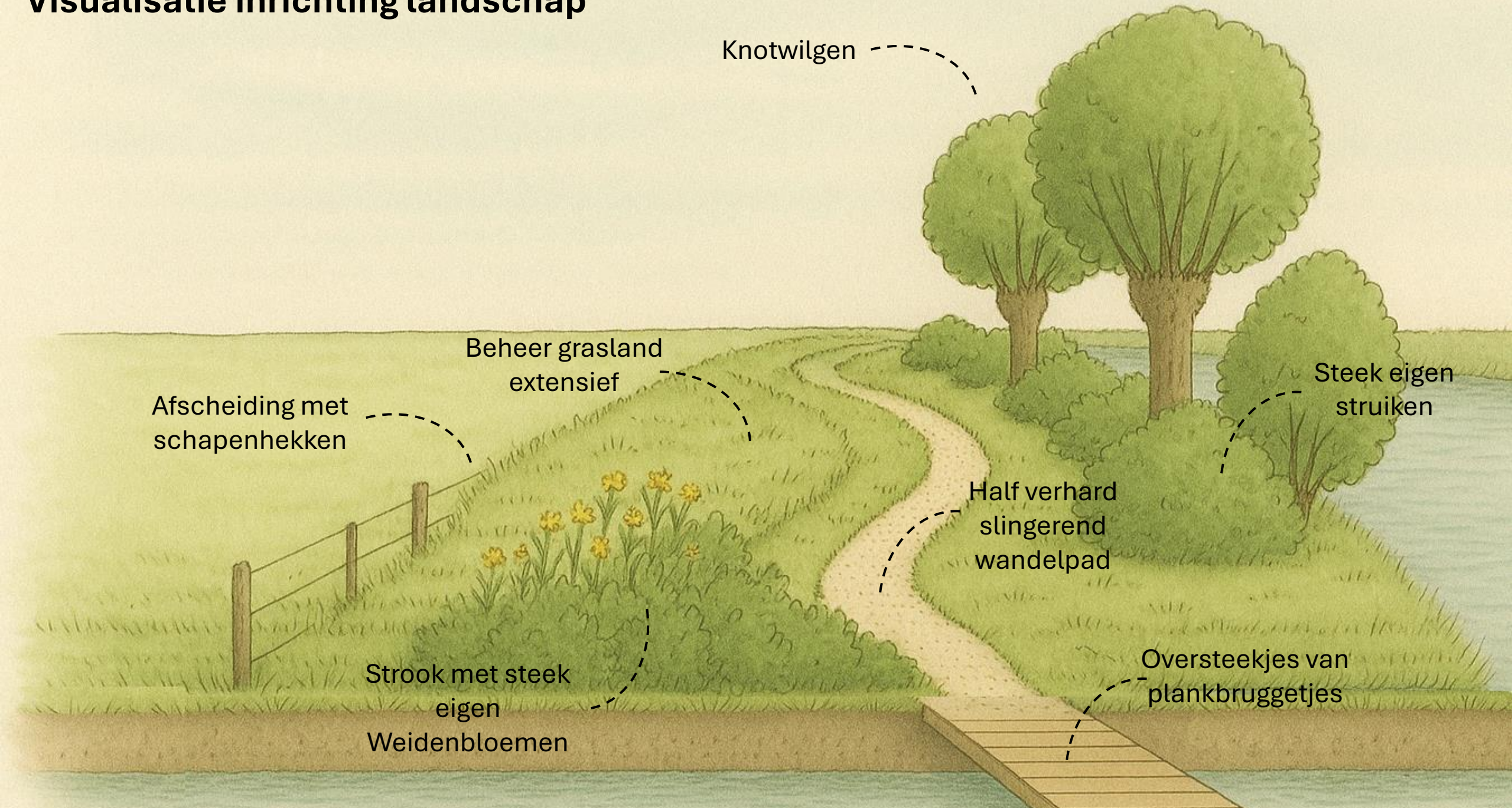
Knotwilgen

Steek eigen
weidebloemen

Natuurlijke
afscheidingen

Picknickbanken

Visualisatie inrichting landschap

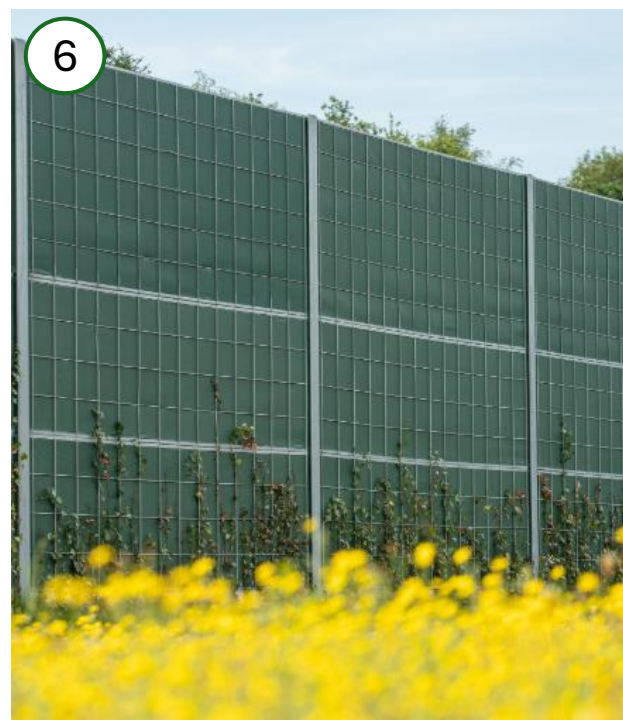
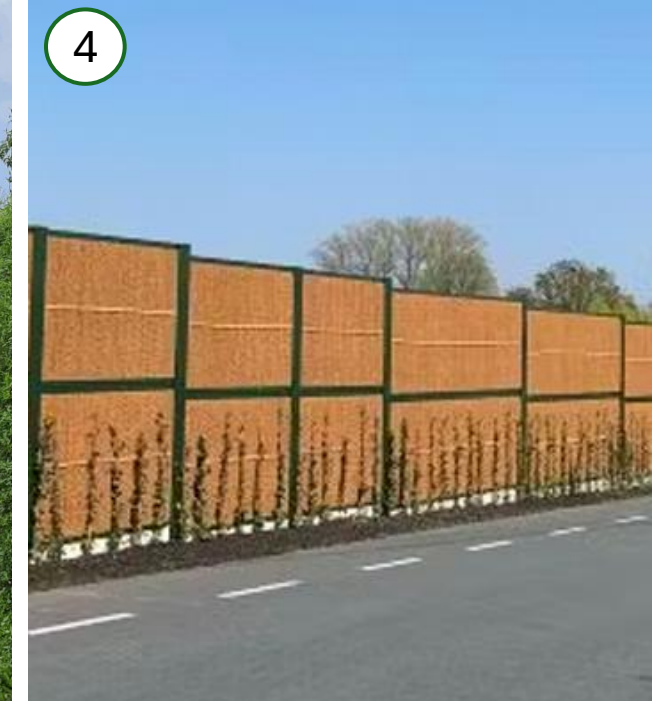
Verdere verkenning inrichting landschap

- Behoud van het tijdelijke fietspad.
- Boerenlandpaden aan de zuidkant van Hoogmade.
- Invulling van Hoogmadese polder:
 - Herenboerenconcept;
 - Aangepast maaibeheer;
 - Plasdras gebieden;
 - Kruidenrijk grasland;
 - Invloed op verpachtbaarheid.

Visuele voorbeelden van landschappelijke inrichting

- Type geluidswallen
- Type wandelpaden
- Oversteekjes van poldersloten
- Afscheiding van wandelpaden in polder
- Beplanting slootkant en boezemlinten
- Beplanting slootkanten en veenweides
- Beplanting open polder
- Beplanting houtwallen, erfbeplanting en slootkanten met struiken
- Bomen in veenweidegebied

Type geluidswallen

1. Geluidscherm van glas of kunststof
2. Geluidscherm van hout
3. Aarden geluidswal met beplanting
4. Kokoswall geluidscherm met beplanting
5. Betonnen geluidswal met beplanting
6. Stalen geluidswal met beplanting

1

2

3

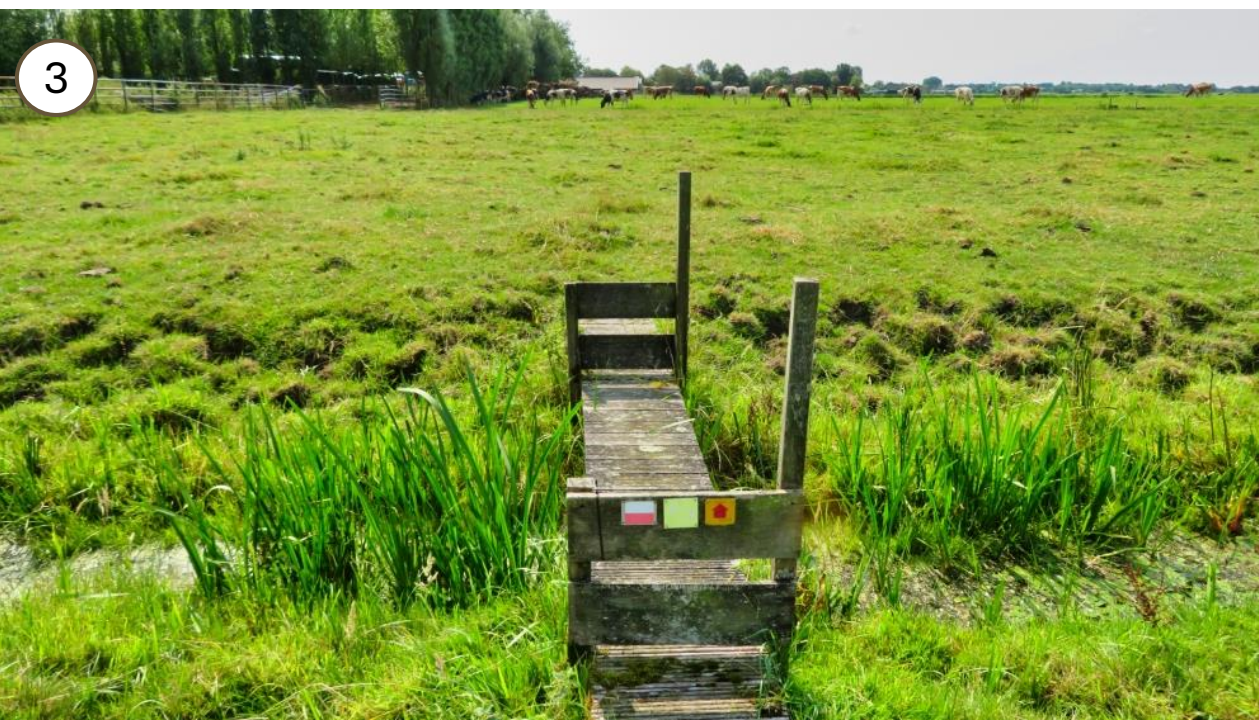
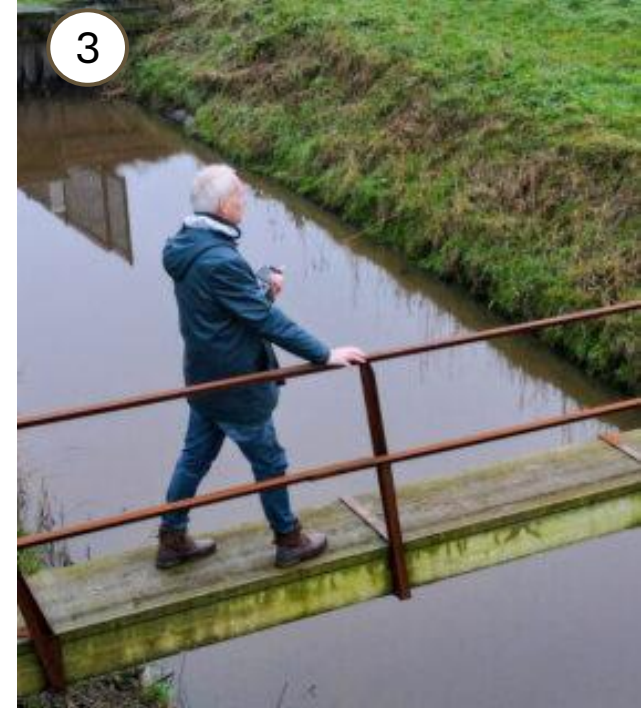
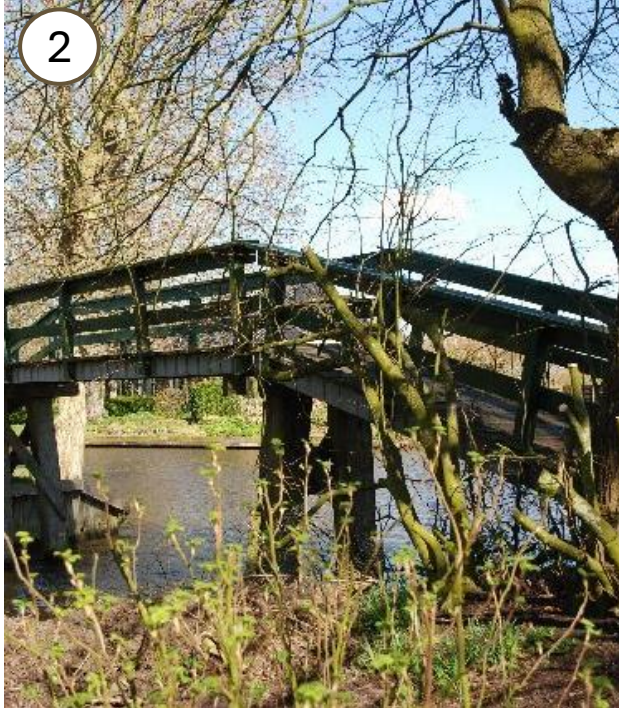
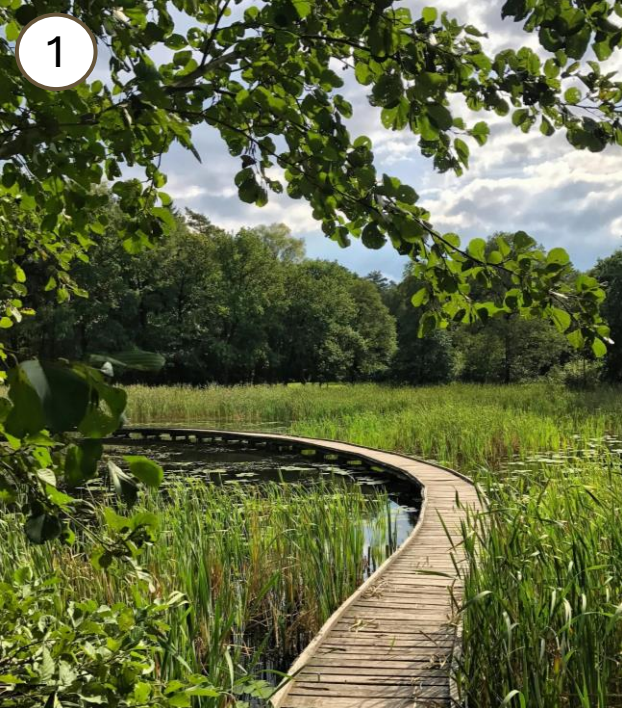

4

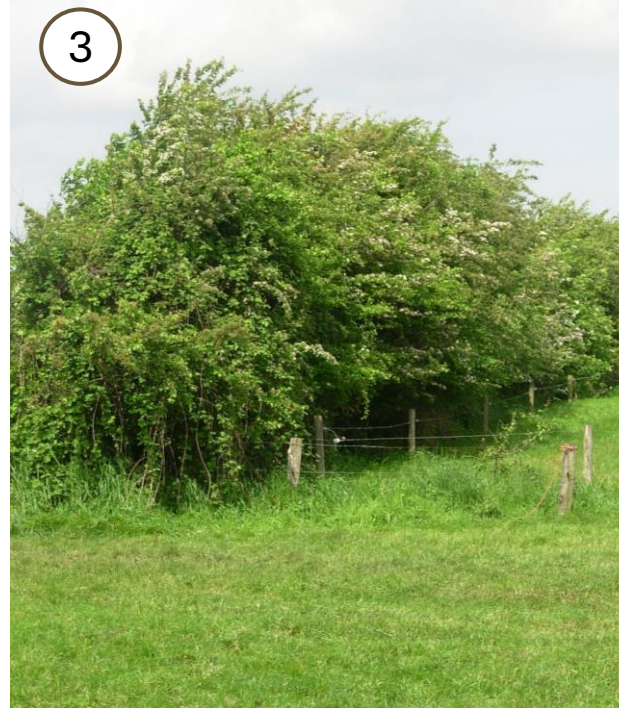
Type wandelpaden

1. Halfverharding (bijv. schelpen, dolomiet of menggranulaat)
2. Gras- of klaverpad (maaipad)
3. Houtsnippers / Boomschors
4. Plankenpaden / vlonderpaden

Oversteekjes van poldersloten

- 1. Vlonderpaden
- 2. Knikbruggetje van hout
- 3. Houten plankbruggetje (loopplank of 'knuppelbrug')

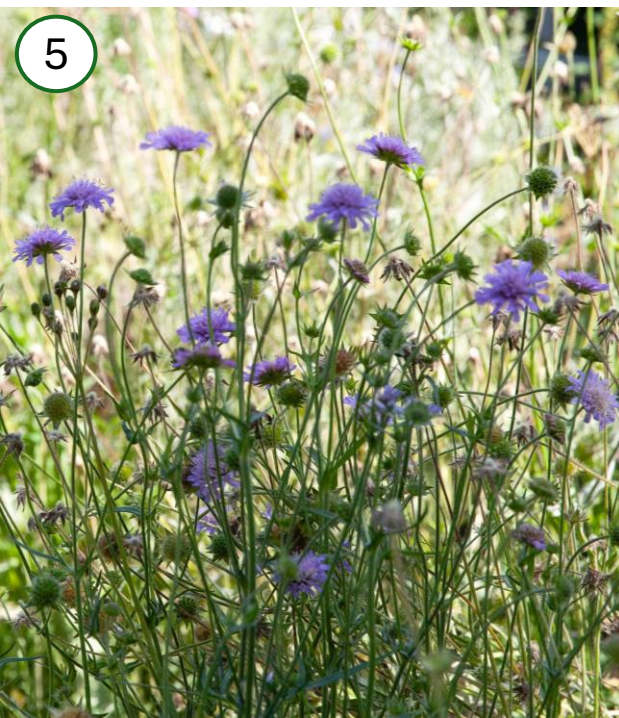
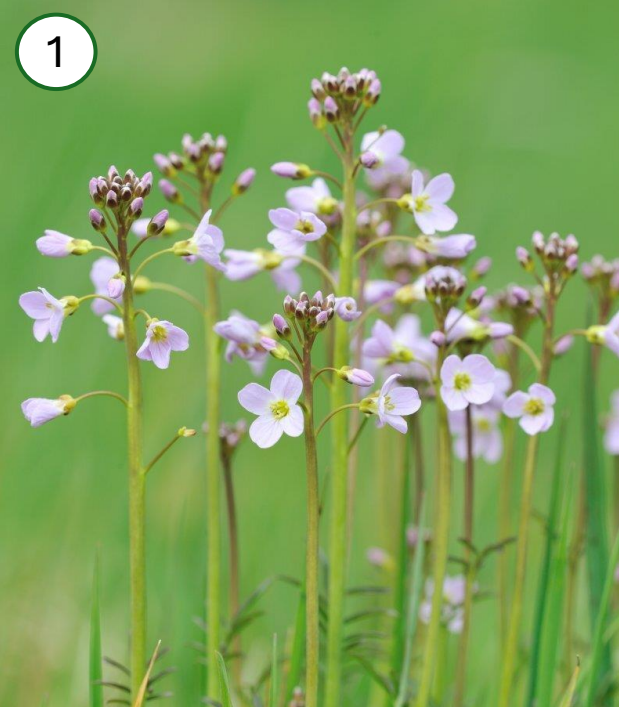
Afscheiding van wandelpaden in polder

1. Schapenhek (kastanjehouten hek)
2. Gevlochten wilgenschermen of takkenrillen
3. Hagen van inheemse struiken
4. Houten (klap)hekken

Slootkanten en veenweides

1. **Grote kattenstaart** (*Lythrum salicaria*)
2. **Watermunt** (*Mentha aquatica*)
3. **Echte valeriaan** (*Valeriana officinalis*)
4. **Moerasrolklaver** (*Lotus pedunculatus*)
5. **Kalmoes** (*Acorus calamus*) – niet strikt inheems, maar al eeuwen aanwezig
6. **Waterviolier** (*Hottonia palustris*) – zeldzaam geworden

Slootkanten en veenweides

1. **Pinksterbloem** (*Cardamine pratensis*)
2. **Koekoeksbloem** (*Silene flos-cuculi*)
3. **Rode klaver** (*Trifolium pratense*)
4. **Dotterbloem** (*Caltha palustris*)
5. **Beemdkroon** (*Knautia arvensis*)
6. **Rietgras** (*Phalaris arundinacea*)

1

2

3

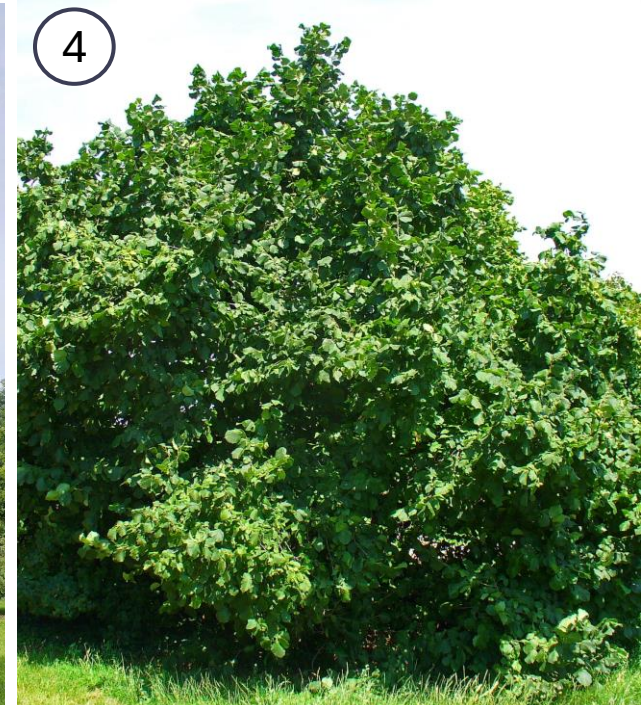
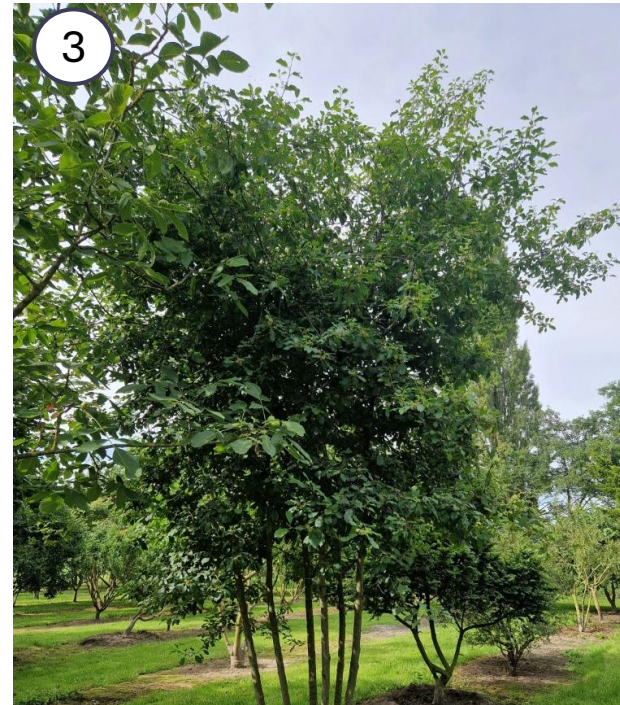

4

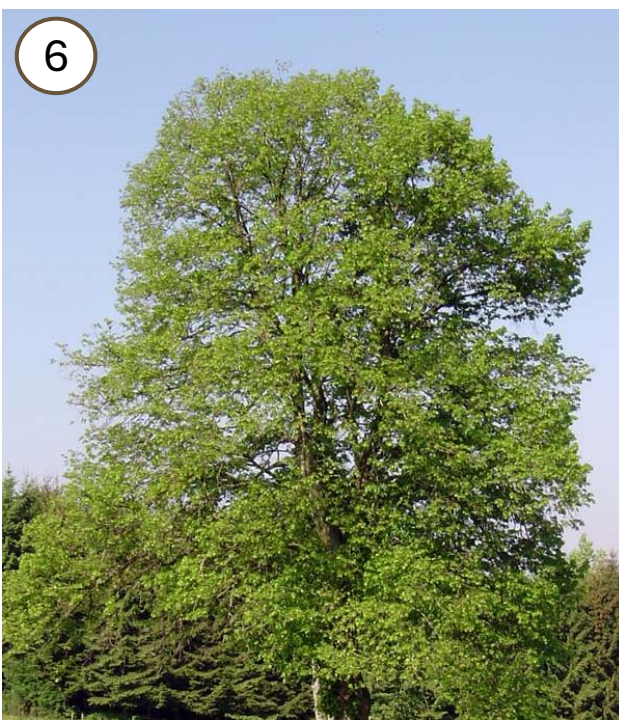
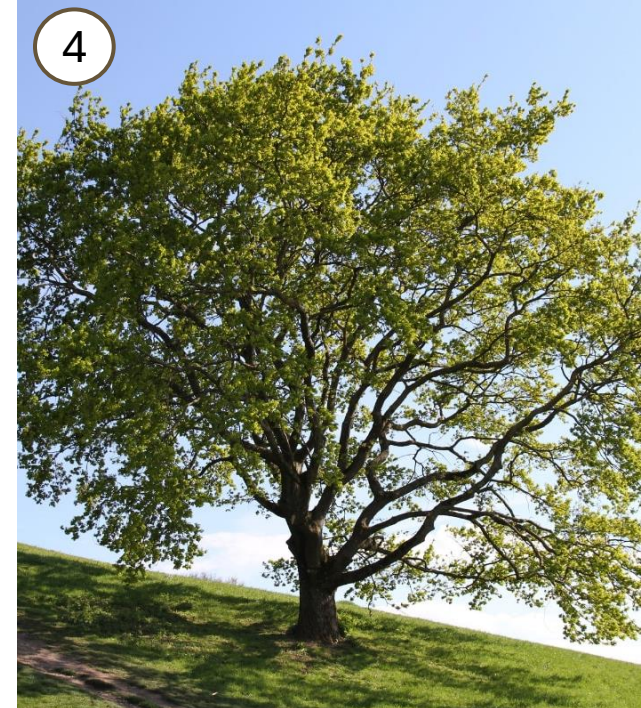
Open polders

1. **Veldsalie** (*Salvia pratensis*) – zeldzaam geworden
2. **Gele ganzenbloem** (*Glebionis segetum*)
3. **Akkerdistel** (*Cirsium arvense*) – vroeger veelvoorkomend
4. **Korenbloem** (*Centaurea cyanus*)

Houtwallen, erfbeplanting en slootkanten met struiken

1. Meidoorn (*Crataegus monogyna*)
2. Gelderse roos (*Viburnum opulus*)
3. Sporkehout (*Rhamnus frangula*)
4. Hazelaar (*Corylus avellana*)
5. Sleedoorn (*Prunus spinosa*)

Bomen in veenweidegebieden

1. Zwarte els (*Alnus glutinosa*)
2. Schietwilg (*Salix alba*)
3. Ruwe berk (*Betula pendula*)
4. Zomereik (*Quercus robur*)
5. Haagbeuk (*Carpinus betulus*)
6. Linde (*Tilia cordata* of *Tilia platyphyllos*)

1

2

3

4

5

Bomen in veenweidegebieden

1. **Kastanje** (*Castanea sativa*)
2. **Lei Linde** (*Tilia spp.*)
3. **Es** (*Fraxinus excelsior*)
4. **Iep** (*Ulmus minor*, *Ulmus laevis*)
5. **Walnoot** (*Juglans regia*)